

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 2CoCsp/16/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8321200022
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 09. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mariana Muránska
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2021:8321200022.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Mariany Muránskej a sudcov JUDr. Evy Šofrankovej a JUDr. Martina Barana, v spore žalobcu Intrum Slovakia s.r.o., so sídlom Mýtina č. 48, 811 07 Bratislava - Staré Mesto, IČO: 35 831 154, zastúpeného JUDr. Jánom Šoltésom, advokátom, so sídlom Mýtina č. 48, 811 07 Bratislava - Staré Mesto, proti žalovanej K. I., nar. XX.XX.XXXX, bytom K. Y. č. XXX, XXX XX M., o zaplatenie 457,87 eur s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Humenné zo dňa 25.03.2021, č. k. 13Csp/4/2021 - 67 jednohlasne takto

rozhodol:

Potvrdzuje rozsudok vo výrokoch II. a III.

Nepriznáva stranám náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi istinu 185,59 eur s príslušenstvom do 3 dní od právoplatnosti rozsudku, v prevyšujúcej časti žalobu zamietol, trovy konania stranám nepriznal.

2. V dôvodoch rozhodnutia súd prvej inštancie poukázal na to, že 05.01.2018 uzatvoril právny predchodca žalobcu spoločnosť F. Z., a.s., so žalovanou dohodu o zmene F. M., ktorá tvorí neoddeliteľnú súčasť zmluvy o poskytovaní verejných služieb v znení jej zmien a dodatkov, ktorou bola žalovanej vymenená pôvodná F. M. za F. M. F. F.. Súd prvej inštancie zdôraznil, že právny predchodca žalobcu - podnikateľ, bol od uzavretia zmluvy v spojení s jej dodatkami v postavení dodávateľa a žalovaná - fyzická osoba, nepodnikateľ, v postavení spotrebiteľa. Súd posudzoval tento právny vzťah podľa noriem spotrebiteľského práva a podľa osobitných právnych predpisov - zákona o ochrane spotrebiteľa, zákona o elektronických komunikáciách a všeobecného právneho predpisu, ktorým je Občiansky zákonník. Žalobu vyhodnotil ako čiastočne dôvodnú. Vyhovел žalobe v časti istiny 185,59 eur, keďže právny predchodca žalobcu aktivoval a poskytol žalovanej služby podľa zmluvy a žalovaná za tieto služby nezaplatila. Ďalej zdôraznil, že žalobca si uplatnil aj zmluvnú pokutu vo výške 272,28 eur, ktorú vyfakturoval žalovanej dňa 08.11.2018. Zmluvnú pokutu uplatňuje v dôsledku porušenia bodu 3 dodatku, v ktorom bol uvedený záväzok viazanosti. Prvoinštančný súd ustálil, že dojednanie zmluvnej pokuty medzi stranami sporu v znení vyššie uvedenom, spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach medzi dodávateľom a spotrebiteľom, a to v neprospech žalovanej. Ide teda o neprijateľnú podmienku podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Predmetné dojednanie totiž obmedzuje žalovanú na právach, ktoré vyplývajú priamo zo zákona o elektronických komunikáciách. Nárok na zmluvnú pokutu okrem prípadu porušenia povinnosti na strane účastníka tým, že nezaplatí ceny za poskytnuté služby počas doby viazanosti do 45 dní po splatnosti, je dojednaný aj pre prípad ukončenia využívania služieb podniku pred uplynutím doby viazanosti v dôsledku ukončenia zmluvy pred uplynutím doby viazanosti, ako aj pre prípad ukončenia využívania služieb podniku pred uplynutím doby viazanosti v dôsledku

prenosu telefónneho čísla k inému podniku, poskytujúcemu služby elektronických komunikácií, čím zo strany žalobcu dochádza k značnému zásahu do práv žalovanej, keďže uplatnenie jej zákonných práv je sankcionované zmluvnou pokutou. V tejto súvislosti poukázal na viaceré rozhodnutia súdov SR, ktoré zaujali podobný právny názor k otázke neprijateľnosti takejto zmluvnej podmienky. Žalobu preto v tejto časti zamietol a o trovách konania strán sporu rozhodol podľa §255 a nasl. CSP.

3. Proti tomuto rozsudku, okrem výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti, podal včas odvolanie žalobca, ktorý navrhol v tejto časti rozsudok súdu prvej inštancie zmeniť a žalobe žiadal vyhovieť v celom rozsahu. V odvolaní zdôrazňuje, že žalovaná porušila záväzok viazanosti tým, že porušila zmluvnú povinnosť platiť riadne a včas cenu za poskytnuté verejné elektronické služby po dobu dlhšiu ako 45 dní po splatnosti, v dôsledku čoho vznikol právnomu predchodcovi žalobcu nárok na zaplatenie vyúčtovanej zmluvnej pokuty. Má za to, že súd prvej inštancie nesprávne posúdil, že dojednaná pokuta spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach medzi stranami sporu v neprospech žalovanej ako spotrebiteľa, keď vôbec nezohľadnil degresívny spôsob jej určenia, ktorý je priamo úmerný dodržaniu povinností žalovanej zotrvať v zmluvnom vzťahu. Zmluvná pokuta podľa žalobcu nebola neprimerane vyšším zabezpečením oproti hodnote zabezpečenej povinnosti v čase uzavretia dohody o zmluvnej pokute, a preto nie je neprijateľnou zmluvnou podmienkou. Má za to, že rozhodnutia, na ktoré prvoinštančný súd podporne odkázal sú nepoužiteľné z dôvodu odlišných dojednaní o zmluvnej pokute, nezohľadňujúcich dĺžku trvania zmluvného vzťahu a výšku zabezpečovanej povinnosti. Má za to, že rozhodovacia prax krajských súdov SR sa zhodne ustálila na tom, že zmluvná pokuta dojednaná degresívnym spôsobom je plne v súlade s Občianskym zákonníkom a platnými právnymi predpismi na ochranu spotrebiteľa a nemožno ju považovať za neprijateľnú zmluvnú podmienku. K argumentácii súdu prvej inštancie o formulárovom type zmluvy bez možnosti individuálneho dojednania zmluvných podmienok uvádza, že dohoda o cene a poskytovaných službách, vrátane poskytnutých zliav, boli výsledkom zmluvných dojednaní medzi predchodcom žalobcu a žalovanou, sú dostatočne jasné, určité a zrozumiteľné a nepredstavujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach medzi stranami zmluvy. Na základe týchto dôvodov navrhol žalobca podanému odvolaniu vyhovieť.

4. Žalovaná sa k odvolaniu nevyjadřila.

5. Odvolací súd preskúmal rozsudok v napadnutom rozsahu, a teda vo výrokoch II. a III. v zmysle zásad vyjadrených v § 379 a nasl. zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len CSP), spolu s konaním, ktoré jeho vydaniu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu dôvodné nie je.

6. Podľa § 52 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednanie alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné. Na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva. Dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

7. Podľa § 53 ods. 1 až 3 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka"). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané. Za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah. Ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

8. Podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka, neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

9. Podľa § 53 ods. 12 Občianskeho zákonníka, neprijateľnosť zmluvných podmienok sa hodnotí so zreteľom na povahu tovaru alebo služieb, na ktoré bola zmluva uzatvorená, a na všetky okolnosti súvisiace s uzatvorením zmluvy v dobe uzatvorenia zmluvy a na všetky ostatné podmienky zmluvy alebo na inú zmluvu, od ktorej závisí.

10. Podľa § 544 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, ak strany dojednávajú pre prípad porušenia zmluvnej povinnosti zmluvnú pokutu, je účastník, ktorý túto povinnosť poruší, zaviazaný pokutu zaplatiť, aj keď oprávnenému účastníkovi porušením povinnosti nevznikne škoda. Zmluvnú pokutu možno dojednať len písomne a v dojednaní musí byť určená výška pokuty alebo určený spôsob jej určenia.

11. Odvolateľ tvrdil, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo vzťahu k zmluvnej pokute spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, pričom argumentoval tým, že dojednaná zmluvná pokuta bola individuálne dojednaná a spĺňa všetky zákonné požiadavky.

12. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý právny predpis), alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

13. Súd prvej inštancie vykonal vo veci dokazovanie v potrebnom rozsahu, na základe ktorého správne zistil skutkový stav a vo veci aj správne rozhodol. Skutkové zistenia súdu prvej inštancie zodpovedajú vykonanému dokazovaniu a odôvodnenie rozhodnutia má podklad v zistení skutkového stavu. Na týchto správnych skutkových zisteniach súdu prvej inštancie nič sa nezmenilo ani v štádiu odvolacieho konania, pričom nemožno mať pochybnosti ani o správnosti právneho posúdenia prejednávanej veci súdom prvej inštancie.

14. Je zrejmé, že právny predchodca žalobcu a žalovaná uzatvorili dňa 03.01.2018 Dohodu o zmene v osobe účastníka zmluvy o poskytovaní verejných služieb s Dohodou o výmene F. M. k tejto zmluve, program služby B. J., počas obdobia viazanosti 24 mesiacov. Zmluva o poskytovaní verejných služieb bola uzatvorená podľa zákona č. 351/2011 Z. z. o elektronických komunikáciách, z ktorej pre zúčastnené strany vznikli práva a povinnosti. Na základe zmluvy sa právny predchodca žalobcu zaviazal poskytovať žalovanej telekomunikačné služby a žalovaná zaplatiť za poskytnuté služby cenu stanovenú v Dodatku v Cenníku. Je zrejmé, že žalobca sa vo vzťahu k žalovanej domáha okrem iného aj zaplatenia zmluvnej pokuty, ktorá je vypočítaná podľa vzorca vyjadrujúceho denné klesanie zo základu pre výpočet počas doby viazanosti, až do skončenia Zmluvy, v dôsledku porušenia záväzku viazanosti alebo do dňa prerušenia poskytovania telekomunikačných služieb v dôsledku porušenia záväzku viazanosti. Za každý deň plnenia zmluvy sa teda základ pomerne znižuje.

15. Ustanovenia o zmluvnej pokute tvorili predtlač k zmluve bez možnosti voľby jej prijatia alebo odmietnutia. Zmluvná pokuta je dojednaná v bode 4 Dodatku k Zmluve o poskytnutí verejných služieb uzavretého podľa zákona č. 351/2011 Z. z. o elektronických komunikáciách.

16. Žalobca právo na zmluvnú pokutu odvádza od ust. § 544 ods. 1 Občianskeho zákonníka a od spotrebiteľskej zmluvy, ktorá ako typová zmluva je uzatváraná vo viacerých prípadoch a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy, a teda i dojednanie o zmluvnej pokute podstatným spôsobom neovplyvňuje.

17. Je potrebné konštatovať, že Zmluva o poskytovaní verejných služieb uzatvorená medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovanou je štandardnou formulárovou spotrebiteľskou zmluvou, v ktorej právny predchodca žalobcu vystupoval v postavení dodávateľa, keďže konal v rámci predmetu svojej obchodnej, teda podnikateľskej činnosti a žalovaná vystupovala ako spotrebiteľ. Súd prvej inštancie na predmetnú zmluvu správne aplikoval ustanovenia Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách. Rovnako je potrebné vyhodnocovať aj ustanovenia upravujúce zmluvnú pokutu. Aj dojednanie o zmluvnej pokute je súčasťou formulárovej zmluvy vyhotovenej právnym predchodcom žalobcu. Aj odvolací súd má za to, že dojednanie o zmluvnej pokute nebolo individuálne dohodnuté podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka. V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že podľa § 53 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné dojednania dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané. Rovnako správne bolo súdom prvej inštancie

vyhodnotené, že zmluvné dojednanie týkajúce sa zmluvnej pokuty je neprijateľné zmluvné dojednanie, spôsobujúce značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán na úkor spotrebiteľa a z toho dôvodu je neplatné. Ak by sa aj považovala dohoda o zmluvnej podmienke za platnú, je zrejmé, že spotrebiteľ by zmluvnú pokutu bol povinný uhradiť aj vtedy, ak by zrealizoval úkon smerujúci k ukončeniu zmluvy. Žalobca totiž právo na zaplatenie zmluvnej pokuty odvodzuje od nesplnenia povinnosti zaplatiť splatné faktúry za poskytnuté služby alebo od nesplnenia povinnosti zotrvať po určitú dobu vo vzťahu, čo je neakceptovateľné. Rovnako neobstojí poukaz žalobcu na to, že zohľadňoval časový aspekt porušenia povinnosti s klesajúcou sumou zmluvnej pokuty. V tejto súvislosti je potrebné si uvedomiť, že nie každé prípadné porušenie povinnosti je rovnakej intenzity, významu a následkov. Porušením povinnosti pritom nemôže byť využitie oprávnení daných zákonom, či dohodou.

18. Zmluvná pokuta, ktorá nebola individuálne dojednaná, lebo sa jedná o štandardnú typovú zmluvu, a ktorá spôsobuje hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, je v rozpore s ochranou práv spotrebiteľa, ako aj v rozpore s Chartou základných práv Európskej únie (čl. 98), podľa ktorého v záujme naplnenia jedného zo základných práv Európskej únie politiky štátov je zabezpečiť vysoký stupeň ochrany spotrebiteľa, a preto je potrebné využiť všetky efektívne prostriedky ochrany spotrebiteľa, aby sa zvyšovala dôvera spotrebiteľov v trh, aby neprimerané postupy spotrebiteľov na trhu nezaťažovali. Právny predchodca žalobcu ako osoba podnikajúca na trhu elektronických komunikácií má odbornú prevahu nad spotrebiteľmi, ktorým svoje služby poskytuje, a preto možno od neho očakávať, že vo vzťahu k spotrebiteľom sa bude správať s náležitou odbornou starostlivosťou.

19. Dojednanie zmluvnej pokuty za nezaplatenie ceny za poskytnuté služby je neakceptovateľné a na tom nič nemení fakt, že žalobca sa snažil zohľadniť časový aspekt porušenia tejto povinnosti vyjadrujúci klesanie základu zmluvnej pokuty počas plynutia doby viazanosti do dňa prerušenia poskytnutia služieb v dôsledku nezaplatenia sumy za poskytnuté služby. Pri oneskorenej úhrade peňažného plnenia nemôže ostať bez povšimnutia výška pohľadávky vzniknutej porušením záväzku. Zmluvná pokuta, tak ako bola dojednaná, umožňuje poskytovateľovi služieb požadovať od spotrebiteľa zaplatenie zmluvnej pokuty vo výške podstatne prevyšujúcej pohľadávku vzniknutú porušením záväzku zaplatiť sumu poskytnutých služieb. Takáto výška zmluvnej pokuty je v rozpore s dobrými mravmi.

20. Dojednaná zmluvná pokuta je neprijateľnou zmluvnou podmienkou a podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka je neplatná. Z neplatnej zmluvnej podmienky nevzniklo žalobcovi právo na plnenie a žalovanej povinnosť plniť.

21. Priznanie plnenia z takejto zmluvnej podmienky je v priamom rozpore so zákonom. Ak by súd priznal plnenie z neprijateľnej zmluvnej podmienky, išlo by o tolerovanie pokračujúceho protiprávneho stavu zo strany súdu a popieranie vysokého záujmu EÚ a práva EÚ na ochrane práv spotrebiteľa. Súd ako orgán členského štátu EÚ je pri poskytovaní ochrany pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami povinný ex offo skúmať, či voči spotrebiteľovi nie je uplatňované plnenie z neprijateľnej zmluvnej podmienky, a to aj z takej, ktorú súd už skôr judikoval (§ 53a OZ).

22. Odvolací súd tiež dodáva, že pokiaľ ide o primeranosť zmluvnej pokuty, neprijateľnú zmluvnú podmienku obsahujúcu zmluvnú pokutu súdy nemôžu upravovať, a teda ani moderovať plnenie z nej (do pozor. rozsudok Súdneho dvora EÚ C - 618/10).

23. Správne rozhodnutiu vo veci samej zodpovedá aj súvisiaci výrok o nepriznaní náhrady trov konania žiadnej zo sporových strán, s poukazom na správne závery súdu prvej inštancie o približne rovnakom pomere úspechu resp. neúspechu sporových strán v konaní.

24. Za daného stavu preto odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom zamietavom výroku, vrátane závislého výroku o trovách konania, postupom podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil.

25. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP. Žalobca vzhľadom na výsledok odvolacieho konania nemá právo na náhradu trov a žalovanej v tomto štádiu konania trov nevznikli.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).